



Lokalproducerat eller ekologiskt?

- Offentlig upphandling för ett mer hållbart livsmedelsystem

Elvira Molin 2023

Livsmedelsupphandling

- 30 % av de globala utsläppen kommer från livsmedelssektorn
- Livsmedelsindustrin är Sveriges fjärde största
- 3M måltider i Sverige varje dag
- Enda verktyget för att ställa krav på en internationell marknad



Målsättningen i min forskning var:

Att undersöka potentialen i hållbara livsmedelsupphandlingar, förstå relationen mellan aktörerna och hur de påverkar processen samt slutresultatet.

Detta har jag gjort med två studier



Resultat

Studie 1 - Litteraturstudie

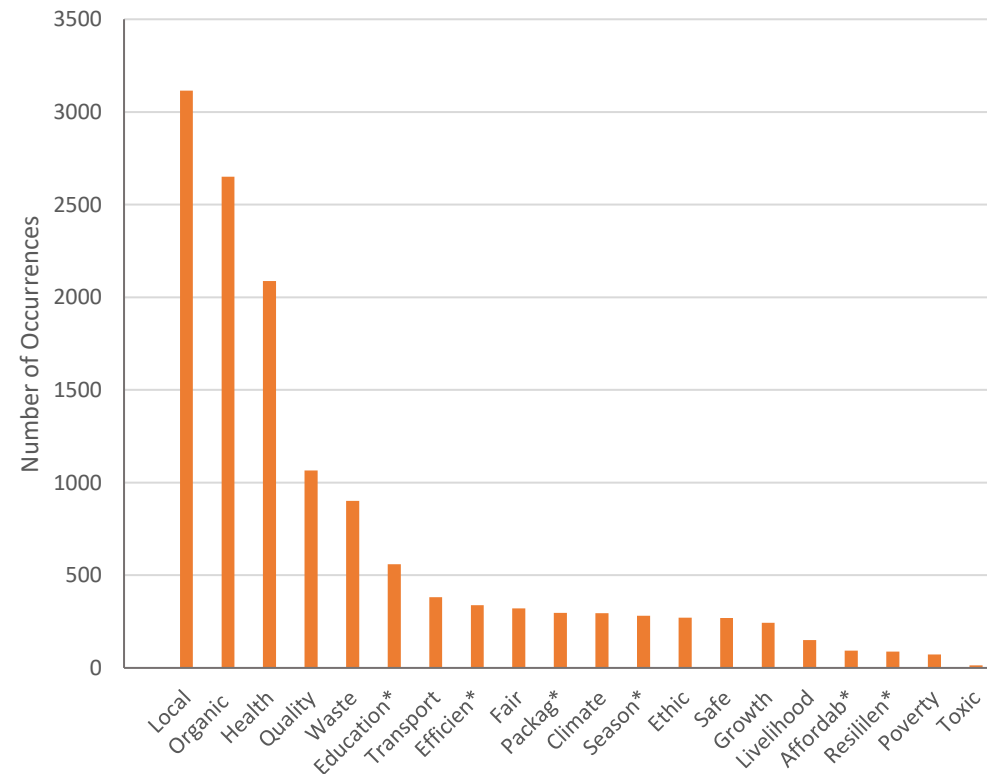
Metod

- Systematisk litteraturstudie
- Söksträng
- 103 artiklar

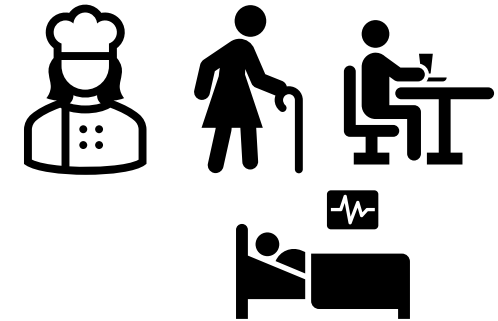
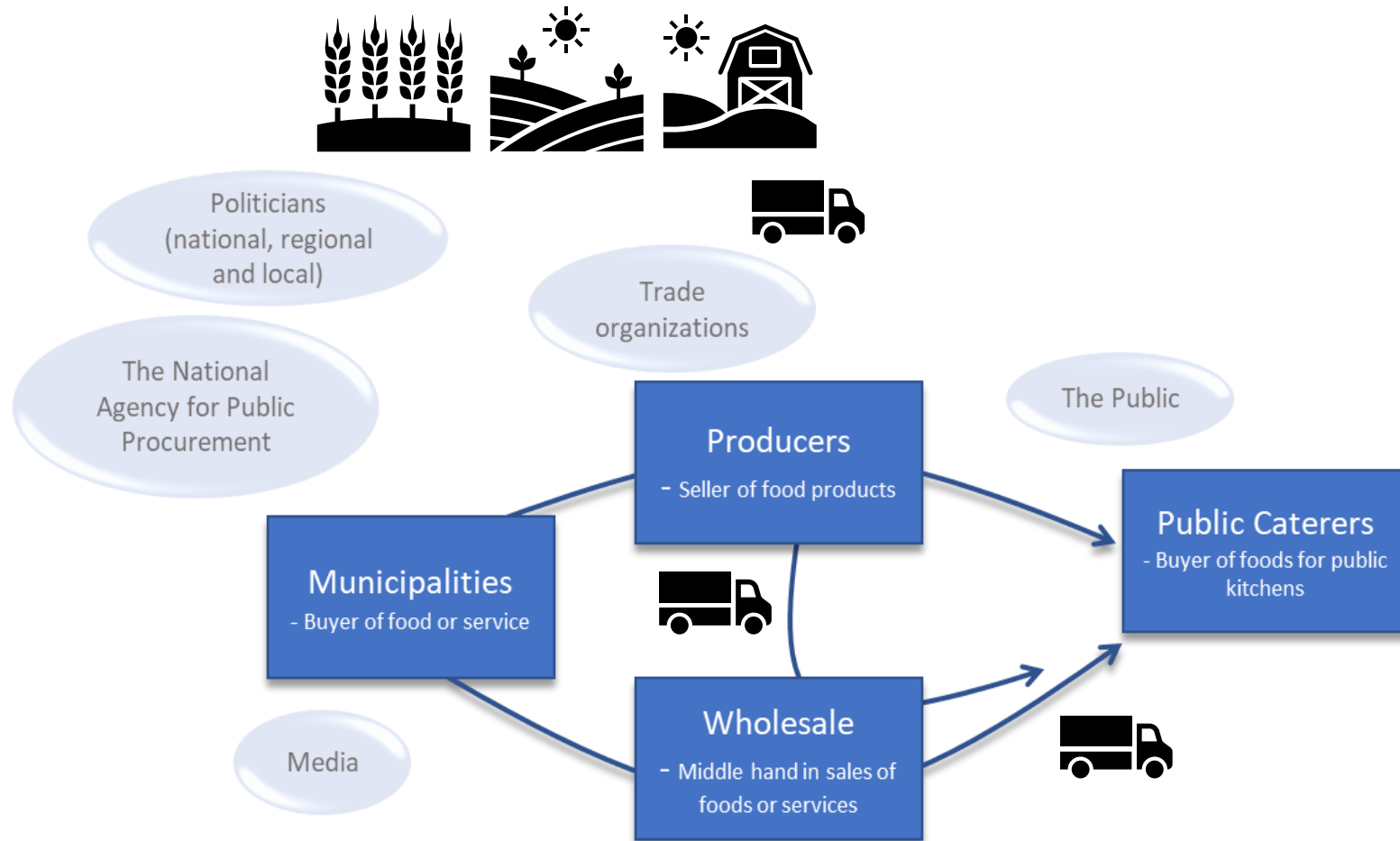
- Såg även på syftet med studierna, föremål som skulle upphandlas, metoder och geografisk spridning

- Inramning av hållbarhetsbegreppet

Resultat, ord som beskriver hållbarhet



Systemgränser och aktörer

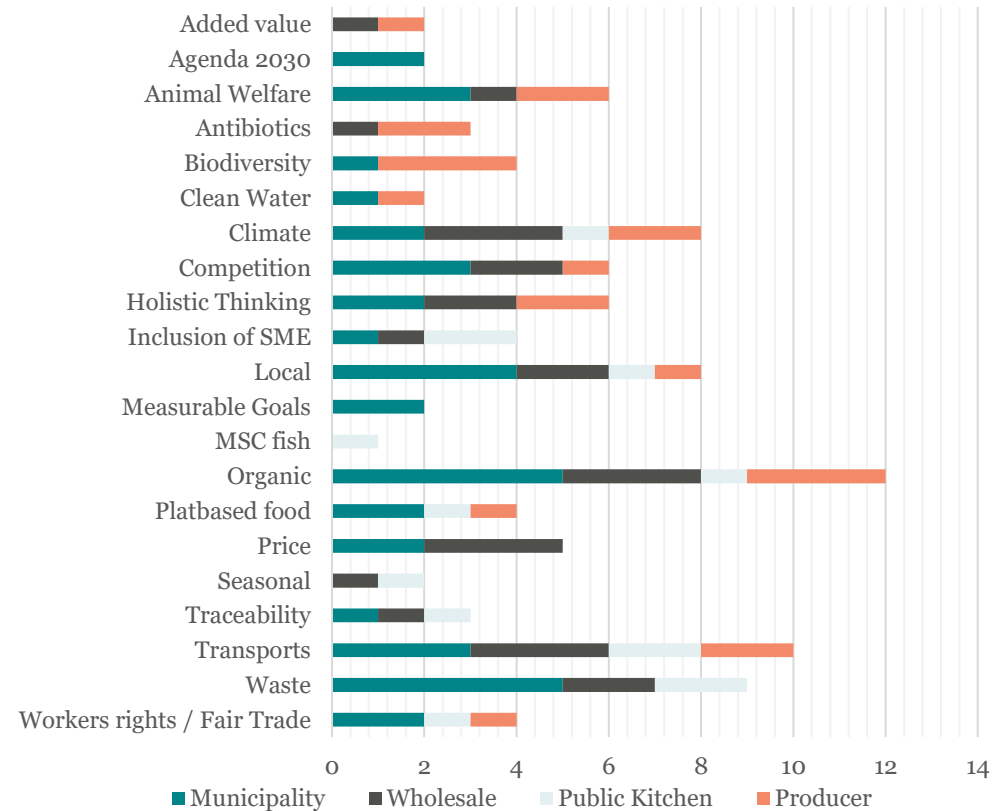


Studie 2 – Intervjuer med nyckelaktörer

Metod

- Semi-strukturerade intervjuer
- 15 respondents
- Upphandlare, grossister, producenter och offentliga kök
- 45-60 min and 18 frågor

Resultat, ord och sätt att beskriva hållbarhet



A photograph of four alpacas in a grassy field during sunset. The alpacas are of various colors, including white, light brown, and dark brown. They are standing and looking towards the camera. The background shows a wire fence and trees, with the sun low on the horizon, creating a warm, golden light and long shadows. A teal semi-transparent banner is overlaid at the bottom of the image.

Huvudsakliga slutsatser

“The local trap”

- Skifte från ekologiskt till lokalproducerat
- Finns ej vetenskaplig grund om att lokalproducerat är bättre för miljön
- Transparens i målsättning, focus på nationell och lokal ekonomi

” Hållbart är när pengarna cirkulerar lokalt, och lokalt innebär Sverige och svenskt jordbruk.” - Producent 2

Produktspecifika kriterier

”UHM tillhandahåller kriterierna, men ibland måste man lägga till kriterier för att få rätt produkt. Om du t ex vill ha en svensk kidneyböna så går det att ställa kriterier för 4 kg förpackningar då det bara finns en leverantör av detta på marknaden. De som kommer från Kina är på ett halvt eller två kg. Du får en mer hållbar produkt om du ställer kriterierna för 4 kg förpackningar för kidneybönor ” - Producent 4

”För att ta emot mer närproducerat kan man till exempel ställa kriterier som inte tillåter vakuumpförpackade produkter. Det gör det omöjligt med längre transporter.” - Kommun 2

Maktförhållanden

- Upplevd förmåga att påverka skapar "Blame-game"
- Resultat visar köpare, kommun och kök, som mest inflytelserika



Varför är detta viktigt?

- Kom ihåg det övergripande målet

Medskick

Livsmedelsindustrin är Sveriges fjärde största och offentlig upphandling sker mitt i värdekedjan

- Varför handlar du lokalt, ställ krav på det!
- Undvik produktspecifika kriterier som inte förbättrar produktens kvalitet och hållbarhet
- Målet är att hela livsmedelsindustrin blir bättre, inte att gynna enskilda producenter